

BASIN BÜLTENİ**16.07.2026****DEVA Partili Elif Esen: Millî çıkar, hukukun dışında hareket etmenin gerekçesi olamaz**

DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Elif Esen, Irak–Türkiye Ham Petrol Boru Hattı tahkim dosyasını Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna taşıdı. Yeni Yol Grubu adına konuşan Esen, vatandaşın vergileriyle karşılanabilecek yaklaşık 70 milyar TL’lik mali yükün siyasi, idari, hukuki ve mali bütün yönleriyle araştırılması için Meclis araştırma komisyonu kurulmasını istedi.

DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Elif Esen, TBMM Genel Kurulunda yaptığı konuşmada Irak–Türkiye Ham Petrol Boru Hattı tahkim dosyasının yalnızca teknik bir hukuk uyuşmazlığı olarak görülemeyeceğini söyledi.

Esen, dosyanın devletin yönetim anlayışı ve kamu kaynaklarının korunması bakımından değerlendirilmesi gerektiğini belirterek şunları söyledi: “Bu dosya; devlet yönetiminde öngörü, uluslararası yükümlülüklerle bağlılık, kurumsal sorumluluk ve kamu kaynaklarının korunması meselesidir yani bir yönetim ve iş yapış anlayışıdır.”

“Temel ihlal ortadan kalkmadı”

Uyuşmazlığın 1973 tarihli Boru Hattı Anlaşması ve sonraki düzenlemelere dayandığını hatırlatan Esen, Irak'ın 2014 yılında Milletlerarası Ticaret Odası nezdinde tahkime başvurduğunu ifade etti.

Esen, Paris'te oluşturulan hakem heyetinin 13 Şubat 2023 tarihli kararında, Irak Petrol Bakanlığının talimatlarına aykırı şekilde Ceyhan'da petrol yüklenmesinin ve Iraklı görevlilerin tesise erişiminin engellenmesinin anlaşmaya aykırı bulunduğunu aktardı.

Irak'ın bütün taleplerinin kabul edilmediğini, Türkiye'nin taşıma yükümlülükleri ve taşıma ücretlerine ilişkin bazı karşı taleplerinin de haklı bulunduğunu belirten Esen, kararın tek taraflı ve eksik değerlendirmelerle kamuoyuna anlatılmasına karşı çıktı: “Türkiye'nin bütün savunmaları reddedilmemiştir; haklı bulunan tarafları olmuş fakat kabul edilen hususlar da temel ihlali ortadan kaldırmamıştır.”

“Yaklaşık 70 milyar TL vatandaşın vergileriyle ödenecek”

Karşılıklı ana para kalemlerinin mahsubu sonucunda Türkiye'nin Irak'a faiz öncesinde yaklaşık 1 milyar 471 milyon dolar ödeme yapmasına karar verildiğini belirten Esen, bu tutarın yaklaşık 70 milyar TL'ye karşılık geldiğine dikkat çekti. Esen şöyle konuştu:

“Dosyayı yalnızca ‘Türkiye her bakımdan kaybetti’ diye anlatmak da, ‘Irak'ın taleplerinin çoğu reddedildi, ortada sorun yok’ demek de gerçeğin tamamını yansıtmamaktadır.”

Türkiye'nin hakem kararının belirli bölümlerinin iptali amacıyla Paris'te açtığı davanın reddedildiğini hatırlatan Esen, bunun bir temyiz değil, kararın kısmen iptaline yönelik bir başvuru olduğunu vurguladı.

Karşılıklı alacaklara uygulanacak faizler, Washington'da devam eden tanıma ve tenfiz süreci ile 2018 sonrasındaki döneme ilişkin ayrı tahkim dosyası nedeniyle nihai mali tablonun henüz netleşmediğini ifade eden Esen, buna rağmen ortaya çıkan kamu zararının görmezden gelinemeyeceğini söyledi: “Ülkemizin kasasından çıkacak ve vatandaşın vergileriyle ödeyeceği yaklaşık 70 milyar TL ortada duran bir gerçek.”

“Irak'ın itirazlarına rağmen işlemler hangi talimatlarla sürdürüldü?”

Yeni Yol Grubu olarak meseleyi peşin suçlamalarla değil, hesap verebilirlik ilkesiyle ele aldıklarını belirten Esen, tahkim sürecinde alınan kararların ve verilen talimatların açıklanmasını istedi.

Esen, Irak'ın itirazlarına rağmen işlemlerin hangi karar ve talimatlarla sürdürüldüğünün, BOTAŞ ve ilgili bakanlıkların siyasi makamları hukuki risk konusunda ne zaman uyardığının kamuoyuna açıklanması gerektiğini söyledi.

Kararın mali sonuçlarının neden bütün unsurlarıyla Meclisle paylaşılmadığını soran Esen, Türkiye'nin uğrayabileceği zararın ilgili taraflara rücu edilmesi için hangi adımların atıldığının da ortaya konulmasını istedi.

“Millî çıkar, şeffaf ve hesap verebilir bir devlet yönetimini gerektirir”

Millî çıkar kavramının hukukun dışında hareket etmenin gerekçesi olarak kullanılamayacağını vurgulayan Esen, şu değerlendirmede bulundu: “Millî çıkar, hukukun dışında hareket etmenin gerekçesi olamaz. Tam tersine millî çıkar; öngörülü, şeffaf ve hesap verebilir sağlam, kurumsal bir devlet yönetimini gerektirir.”

Meclisin görevinin peşinen hüküm vermek değil, karar süreçlerini aydınlatmak ve benzer hataların tekrarlanmasını engellemek olduğunu söyleyen Esen, konuşmasını şu çağrıyla tamamladı: “Bu nedenle tahkim sürecinin siyasi, idari, hukuki ve mali bütün yönleriyle araştırılmasını gerekli görüyor, bu nedenle bir araştırma komisyonunun kurulmasını talep ediyoruz.”